

Realkompetanse i videregående opplæring for personer under 25 år

Utdanningsdirektoratet har svart Fylkesmannen i Vestfold og Telemark om personer under 25 år har rett til realkompetansevurdering, dersom de søker en videregående skole som ikke er godkjent etter friskoleloven § 2-1.

TOLKNINGSUTTALELSE | 29.05.2020

Gjelder

- [Opplæringslova - § 4A-3 Rett til vidaregåande opplæring for vaksne](#)
- [Privatskolelova - § 2-1 Godkjenning av skolar](#)
- [Forskrift til opplæringslova - § 6-46 Realkompetansevurdering av vaksne med rett til vidaregåande opplæring ved inntak](#)

Vi viser til deres henvendelse i e-post 13.02.2020, om realkompetansevurdering i videregående opplæring for personer under 25 år.

Bakgrunn

Dere har fått en henvendelse fra Vestfold og Telemark fylkeskommune om tolkning av retningslinjer for realkompetansevurdering i videregående opplæring, for personer under 25 år. Dere oppgir at private aktører som ikke har godkjenning etter friskoleloven henvender seg til fylkeskommunen, og ønsker at kandidater under 25 år blir realkompetansevurdert.

Dere mener det ikke er anledning til å realkompetansevurdere andre kandidater enn de som har fått inntak

til institusjoner godkjent etter friskoleloven § 2-1. Dere viser til «Nasjonale retningslinjer for realkompetansevurdering av voksne i videregående opplæring», og unntaket fra alderskravet for de som søker inntak til en privatskole godkjent etter friskoleloven § 2-1.

Vårt svar

Realkompetansevurdering er regulert i opplæringsloven § 4A-3 og i forskrift til opplæringsloven §§ 4-13 og 6-46. For å bli realkompetansevurdert etter bestemmelsene her, er det et vilkår at vedkommende fyller 25 år i løpet av året. Alderskravet innebærer som hovedregel at personer under 25 år ikke har rett på realkompetansevurdering.

I de nasjonale retningslinjene for realkompetansevurdering av voksne er det beskrevet to unntak fra alderskravet. Det første unntaket gjelder ungdom som i særskilte tilfeller kan tas inn til videregående opplæring som er særskilt organisert for voksne, dersom de oppfyller vilkårene i § 3-1 tiende ledd. Disse skal ha et inntaksvedtak etter § 6-48 og har rett til å bli realkompetansevurdert. Det andre unntaket gjelder ungdom som har brukt opp retten til videregående opplæring, og som søker om inntak til en friskole som kan ta inn voksne uten rett og er godkjent etter friskoleloven § 2-1.

Ungdom uten rett kan altså bli realkompetansevurdert. Årsaken til at skolen må være godkjent etter friskoleloven § 2-1 er at realkompetansevurdering har som formål å anerkjenne en persons kompetanse vurdert etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet, uavhengig av hvor og hvordan kompetansen er tilegnet/ervert. Friskoler skal enten følge offentlige læreplaner, eller annen jevngod læreplan som er godkjent av Utdanningsdirektoratet.¹ Skoler som ikke er godkjent etter friskoleloven § 2-1, er ikke underlagt de krav til innhold i opplæringen slik friskolene er. Det ville altså ikke vært i samsvar med formålet til realkompetansevurderingen dersom ungdom uten rett, som søker slike skoler, skulle hatt rett på realkompetansevurdering.

Konklusjonen er etter dette at ungdom uten rett som søker en privatskole som ikke er godkjent etter friskoleloven § 2-1, har ikke rett til en realkompetansevurdering.

Særlig om realkompetansevurdering av kandidater under 25 år som tar fagbrev på jobb

Dere opplyser at det finnes et tredje unntak fra alderskravet på 25 år for å kunne anvende realkompetansevurdering i avklaring av kompetanse/opplæringsbehov. Dette gjelder de som får opplæring under ordningen fagbrev på jobb, jf. opplæringsloven kap. 4. Dere viser videre til en artikkel b² på udir.no om dette temaet. Dere uttaler at realkompetansevurdering her er beskrevet som et aktuelt redskap for avklaring av eksisterende kompetanse og opplæringsbehov. Det fremgår tydelig av artikkelen at det ikke er noen aldersbegrensning for å inngå kontrakt om fagbrev på jobb.

Vi påpeker at fylkeskommunen ikke har noen plikt til å tilby fagbrev på jobb. Det er altså ingen som har rett eller krav på å inngå kontrakt etter denne ordningen. Målgruppen for ordningen fagbrev på jobb er voksne, men regelverket setter likevel ingen alderskrav. Både opplæringsloven kapittel 4 og forskrift til opplæringsloven § 3-53 er helt generelle når det gjelder denne ordningen, og fastsetter ingen aldersgrense. Det kan likevel være vanskelig for ungdom å opparbeide seg realkompetanse som vil komme til fradrag i kontraktstiden.

Vår referanse: 2020/1265

1 Krav til læreplaner

2 Fagbrev på jobb